

הכנס המדעי ה-16
מחקר, עיון ויצירה באורנים – תשע"ה

מושב לרגל השקת גיליון מספר 7 של "דברים"
כתב עת אקדמי רב-תחומי
היוצא לאור על-ידי מכללת אורנים
והפעם בנושא: "אחריות"

יו"רים: נעימה ברזל ויעקב ראובן

**מושב להשקת גיליון מספר 7 של דברים, כתב עת אקדמי רב-תחומי
היוצא לאור על-ידי מכללת אורנים והפעם בנושא: "אחריות"**

במושב יציגו כמה מהכותבים את מאמריהם ויזמינו שאלות ותגובות מהקהל.

פתיחה: נעימה ברזל, עורכת דברים

על כתב העת, הממד הרב-תחומי והייחוד של גישתו האקדמית, על כללי ההגשה והגיליון הבא שיעסוק בנושא גוף.

Yaacov Reuven

יעקב ראובן

מאפייני אישיות והתנהגות של מדריכים במפגשי משמעת עם חניכים במוסדות תקון לנוער

**Counselors' personality characteristics and behavior during disciplinary
encounters with students in youth correctional institutions**

במאמר מוצג מחקר מקיף, ראשון מסוגו, המתדיין עם הפעלת המסכות של מדריכים כלפי חניכים במוסדות תקון לנוער במהלך אירוע משמעותי. במאמר נבחנת הענישה כדפוס המובהק המופעל על-ידי המדריכים כלפי החניכים והתופס אותם כמי שאשמים במצבם. מול דפוס זה מעמיד ראובן סגנון סמכות הכרוך במתן הסברים והמבוסס על פתיחות לקבלת האחר והשונה. ראובן מנתח את הסיבות הסביבתיות והאישיותיות לשימוש בכוחניות במהלך מפגשי המשמעת ומציע מחקר שיבחן משתנים היכולים להשפיע על התרבות הארגונית והאקלים החינוכי במוסדות אלה.

Ruhama Goussinsky

רוחמה גוסינסקי

בין הפרט והחברה: המקרה של רצח בנות זוג

Between the individual and society: The case of female partner homicide

אחריות החברה לתופעת האלימות כלפי נשים נטענת להיות תוצאה של גורמים תרבותיים, מוסדיים וחברתיים התורמים לחוסר השוויון בין המינים ולאמונות מושרשות בעליונותו של הגבר. המאמר הנוכחי, בהתבסס על ממצאי מחקר איכותני שנערך בהשתתפותם של גברים שרצחו את בנות זוגם, מבקש להציע נקודת מבט נוספת להבנת התופעה באמצעות בחינת המשמעויות המיוחדות למושג הגבריות על-ידי רוצחי בנות זוגם ודיון בשאלת האחריות החברתית הנגזרת מכך.

Micha Roi

מיכה רואי

בין אלוהים לאדם: האחריות על הרוע בסיפורי ספר בראשית

Between God and man:

The responsibility for evil according to Genesis narratives

שאלת האחריות לקיומו של הרוע בעולם מעסיקה את המחשבה האנושית עוד מימי קדם. המאמר דן בשני צמדי סיפורים המתארים את ראשית האנושות ואת ראשית ישראל, שמתוכם מתברר

שהעיסוק בשאלה לא פסח גם על הטקסט המקראי. במסגרת המאמר מוצגות התשובות הטקסטואליות השונות לשאלה זו, כשבשני סיפורים (אחד מכל צמד) האדם מוצג כמי שאחראי לקיומו של הרוע, בעוד שבשני הסיפורים המקבילים אלוהים מוצג כמי שאחראי לכך.

Ofer Katchergin

עופר קצ'רגין

התחלות, לקויות למידה ומעשי רמייה: על בריחה מאחריות בחינוך בן-זמננו

Malingering, learning disabilities and cheating: On running away from responsibility in contemporary education

המאמר דן ומנתח התחזות של סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה ללקווי למידה, כבריחה מאחריות. ההנמקות בהן מצדיקים הסטודנטים את ההתחזות והרטוריקה הפסידו-ערכית בה הם משתמשים כדי לייצר פטור ערכי מאחריות ולהצדיק את היתרון המפלה שנפל בחלקם, משקפת, לדעת קצ'רגין, אקלים שלטוני, תרבותי וחינוכי המקדש נוחות אישית והצלחה בכל מחיר. לתופעה זו מוצא המחבר סימוכין רחבים בהתנהלות מערכת החינוך בכללה, כמו גם בהשכלה הגבוהה לשדרותיה. הבריחה הסטודנטואלית מאחריות מהדהדת בריחה מאחריות של סוכנים חברתיים נוספים המעורבים בתהליכי ההתחזות הנדונים, ובכללם אנשי חינוך, אשר מעלימים עין מתופעה מדאיגה זו, ובכך מאפשרים למעשה את שעתוקה.

Allon Haas

אלון האס

פיתוח הניהול העצמי אצל תלמידים בעלי "כשל בניהול העצמי" באמצעות תרפיה באמנות

Developing self-management in pupils with "Executive Dysfunction" using the phenomenological approach in art therapy

המאמר דן בפיתוח ניהול עצמי אצל תלמידים הסובלים מ"כשל בניהול העצמי" (EDF), הנתפס בעיני הזולת כאי לקיחת אחריות, ומציג נקודת מבט אחרת באמצעות טיפול באמנות מתוך האוריינטציה הפנומנולוגית. זאת בהתייחס לשלושה ממדים: (1) הסרת ה"אשמה" כלומר, הכרה בכך שישנה מגבלה בלתי נראית שאנשים הסובלים ממנה מואשמים על לא עוול בכפם; (2) הכרת האופן בו הגישה הפנומנולוגית מסייעת בטיפול באמנות; ו-(3) המחשה של אלמנטים תרפויטיים על-פי חמישה מסלולים להתבוננות המוכרים בראשי התיבות SIBAM.